

جناب آقای دکتر پزشکیان، ریاست محترم جمهور
جناب آقای حجت الاسلام والمسلمین اژه‌ای، ریاست محترم قوه قضائیه
جناب آقای دکتر قالیباف، ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام و تقدیم احترام

براساس بررسی‌های به عمل آمده روشن شد که دولت محترم در صدد است با حذف نرخ ارز ۲۸۵۰۰ تومانی، مابه‌التفاوت میان نرخ ارز ترجیحی و نرخ ارز توافقی را از طریق بستر کالا برگ به خانوارهای مشمول طرح پرداخت نماید. چنین تصمیمی، در صورت اجرا، ضمن آنکه نمی‌تواند آثار تورمی ناشی از حذف نرخ ارز ۲۸۵۰۰ تومانی را برای خانوارها جبران کند، پیامدهایی بسیار وخیم و ناگوار بر معیشت عمومی مردم، به‌ویژه قشر کم‌درآمد، خواهد داشت.

در شرایط کنونی، دو مسیر اقتصادی متمایز پیش‌روی دولت محترم قرار دارد:

الف) مسیر نخست: ادامه وضعیت موجود و تکرار سیاست‌های اقتصادی نادرست و تکراری است که از سال ۱۳۶۹ در چارچوب طرح «تعدیل اقتصادی» آغاز شده و مؤلفه‌ها و مکانیزم‌های مشابه آن، تاکنون به‌صورت چرخه‌ای و تکرارشونده ادامه یافته و پیامدهای یکسان و نامطلوبی را در پی داشته است.

در این چارچوب، هر چند سال یک‌بار و با استناد به استدلال‌های تکراری همچون «حذف رانت، مبارزه با فساد و جلوگیری از اتلاف منابع ارزی»، به‌جای تمرکز بر مبانی حکمرانی اقتصادی و اجرای جدی اهرم‌های کنترلی مؤثر برای رانت و فساد — از جمله سامان‌بخشی به نظام مالیاتی، مقابله ریشه‌ای با قاچاق کالا و ارز، و سرکوب سوداگری غیرقانونی — نرخ ارز رسمی، با تبعیت از نرخ بازار آزاد (که در عمل، بازار قاچاق محسوب می‌شود)، افزایش می‌یابد تا با آن هم‌تراز گردد.

این اقدام، با این وهم همراه است که یکسان‌سازی نرخ‌ها، به‌طور خودکار مانع اختصاص رانت خواهد شد. اما کشش ذاتی نرخ‌های بالاتر در جذب فعالیت‌های غیررسمی و سوداگری، مانع از پایداری چنین وضعیتی شده و در مدت زمانی کوتاه، دوباره شکاف شدید و چندگانگی در نرخ ارز — این بار در ارقامی بالاتر — ایجاد می‌گردد.

تجربه مکرر تاریخی به‌وضوح نشان داده است که این رویکرد، هرگز به نتیجه مطلوب و پایداری نینجامیده و نخواهد رسید. گواه این ادعا، تجربه‌های تلخ یکسان‌سازی نرخ ارز رسمی با نرخ بازار آزاد

(قاچاق) در سال‌های ۱۳۷۱، ۱۳۹۷، ۱۴۰۱ و ۱۴۰۳ است که همگی — بدون استثنا — به بحران‌های اقتصادی، تورم شدید و آسیب‌های گسترده به معیشت مردم منجر شده‌اند.

آخرین نمونه این تجربه در دولت شهید رئیسی رخ داد؛ در سال ۱۴۰۱ و با عنوان «حذف رانت»، نرخ ارز ۴۲۰۰ تومانی حذف و افزایش یافت، اما تنها چند ماه بعد، دولت مجبور شد نرخ ارز ۲۸۵۰۰ تومانی را دوباره به عنوان نرخ ترجیحی احیا کند. حتی در نیمه دوم سال گذشته نیز این سیکل تلخ تکرار گردید: با رساندن نرخ ارز رسمی از ۴۰ هزار به ۶۰ هزار تومان، شاهد آن بودیم که نرخ بازار آزاد (قاچاق) به بالای ۹۰ هزار تومان صعود کرد.

در این راستا، چنانچه به نمودار ذیل توجه فرمایید، مشاهده خواهید کرد که در خرداد ماه سال ۱۴۰۱، «تورم ماهانه» رکورد تاریخی ۱۲ درصدی را ثبت نمود. دلیل اصلی و تنها این پدیده هشداردهنده، حذف نرخ ارز ۴۲۰۰ تومانی در آن برهه حساس بود.

در آستانه تمامی جهش‌های ارزی پیش گفته، — همانند شرایط کنونی — برخی کارشناسان (!) با بی‌توجهی به پیامدهای اجتماعی و اقتصادی، ادعا می‌کردند که نرخ ارز ۴۲۰۰ تومانی «اصابت» ندارد و صرفاً زمینه‌ساز رانت، فساد و هدررفت منابع ارزی است؛ و چنانچه این نرخ حذف گردد، تنها افزایش ۳ تا ۴ درصدی در نرخ تورم خواهیم داشت و «اتفاق خاصی» رخ نخواهد داد!

اما برای نمونه، در همین تجربه اخیر در دولت شهید رئیسی، شاهد بودیم که نه تنها تورم، رکورد تاریخی را شکست، بلکه چندی بعد، مردم خشمگین از سوءمدیریت اقتصادی و گرانی‌های فزاینده، به بهانه حادثه مرحومه امینی، به خیابان‌ها ریختند و آشوب‌های گسترده‌ای در سراسر کشور رقم خورد. دشمنان خارجی نیز از این وضعیت سوءاستفاده کردند؛ نتیجه آن شد که نرخ ارز در مدت کوتاهی به بالای ۵۰ هزار تومان جهش نمود و دولت، در نهایت، مجبور گردید تا دوباره نرخ ارز ۲۸۵۰۰ تومانی را به عنوان نرخ ترجیحی احیا کند.

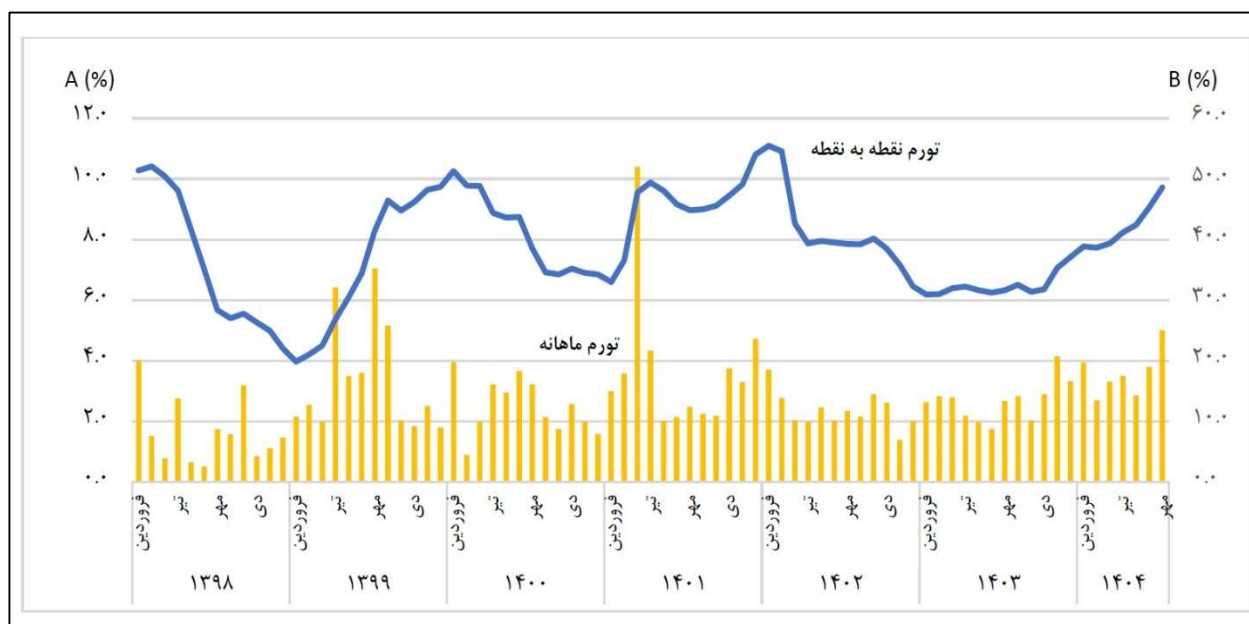
این تجربه‌های مکرر تلخ، گواهی آشکار بر این حقیقت است که تصمیمات اقتصادی غیرمتعادل و عجولانه، بدون در نظر گرفتن پیامدهای اقتصادی و اجتماعی آن‌ها، نه تنها به بهبود وضعیت کمک نمی‌کند، بلکه می‌تواند بستر بحران‌های گسترده‌تری را فراهم آورد. پرسش اساسی و کلیدی این است، که تجربه‌های تلخ و نادرست مذکور، تا چه زمانی باید تکرار شود؟!

اکنون، هشدار می‌دهیم اگر دولت جناب‌عالی نرخ ارز ۲۸۵۰۰ تومانی را حذف نماید، بدون شک موجی از تورم شدید رخ خواهد داد که نه تنها معیشت مردم را تحت تأثیر قرار خواهد داد، بلکه نرخ ارز در بازار آزاد قاچاق را دوباره به سمت افزایش سوق خواهد داد. با این سیاست، در سال آینده ناچار خواهید شد نرخ ۷۰ هزار تومانی را به عنوان نرخ ترجیحی حذف و افزایش دهید و در سال آخر ریاست جمهوری، شاهد خواهید

بود که شاخص تورم همچنان در حال صعود است و شما هنوز با توجیه «رانت و فساد ارز ترجیحی» در پی حذف نرخ ترجیحی ۱۰۰ هزار تومانی — و بالاتر — هستید!

اگر خاطر مبارک باشد، در ایام انتخابات، نموداری را بالای سر بردید که تورم فزاینده بالای ۴۰ درصد در چند سال اخیر را به وضوح نشان می داد و در آن فرصت، به درستی نسبت به سوءمدیریت اقتصادی دولت های پیشین انتقادات جدی مطرح فرمودید. اما اکنون، با استحضار این واقعیت که از آغاز دولت چهاردهم، سیر صعودی تورم دوباره شدت گرفته و نرخ تورم نقطه به نقطه در آستانه عبور از مرز ۵۰ درصد قرار دارد، می طلبد تأملی عمیق در مسیر طی شده صورت پذیرد.

این وضعیت ناخوشایند، ریشه در سپردن امور اقتصادی به افرادی دارد که به جای پرداختن ریشه های به ناسازگاری ها و اختلالات ساختاری و برخورد جدی با معایب بنیادین نظام اقتصادی، راه سهل الوصول — اما بی ثمر — «بازی با نرخ ها» را برمیگزینند.

نمودار آمار تورم ماهانه و تورم نقطه به نقطه سالانه — منبع: مرکز آمار ایران

در این باره، حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام در خطبه ۵۳ نهج البلاغه، با بیانی عمیق و هشداردهنده فرمودند:

«بدترین وزیران تو، کسانی اند که وزیران والیان بدکار پیش از تو بوده اند و با آنان در گناهان همکاری کرده اند. مبدا اینان صاحبان اسرار تو باشند؛ زیرا که یاران گنهکاران و برادران ستمکارانند. تو می توانی به جای آنان، بهتر از آنان را بیابی.»

این سخن مبارک، همچون آینه‌ای روشن، ضرورت بازنگری در انتخاب همکاران و سیاست‌گذاران اقتصادی ایجادکننده شرایط موجود را یادآوری می‌کند.

ب) مسیر دوم؛ تغییر بنیادین مسیر اقتصادی و اصلاح سیاست‌های ارزی است که پیشتر، با جزئیات در نامه جامع ۵۰ صفحه‌ای مورخ مردادماه سال ۱۴۰۳، توسط جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به جنابعالی تقدیم گردید که مورد توجه قرار نگرفت.

در همین مدت، تیم اقتصادی دولت، با بهانه‌های کهنه، مندرس و عاری از پشتوانه علمی — همچون «حذف فساد و رانت» — مسیر شکست‌خورده گذشته را دوباره طی کرد و با افزایش نرخ ارز، شکاف میان نرخ‌ها را در سطح بالاتری تثبیت کرد و افزایش داد، و اقدامی را تکرار نمود که پیش‌تر بارها مخرب بودن آن ثابت شده بود. پیامد این سیاست، جهش دوباره شاخص‌های تورم، تشدید نارضایتی عمومی مردم و در نهایت، استیضاح و برکناری وزیر اقتصاد وقت بود.

تجربه تلخ تاریخ اقتصادی کشور به‌وضوح نشان داده است که هرگاه دولت تلاش کرده تا با افزایش نرخ ارز رسمی، شکاف میان نرخ رسمی و نرخ بازار آزاد (قاچاق) را پُر کند، نه‌تنها به هدف مدنظر نرسیده، بلکه پس از مدت کوتاهی، نرخ بازار آزاد دوباره جهش کرده، شکاف میان دو نرخ گسترش یافته و در پی آن، تورم و رکود اقتصادی به‌صورت همزمان تشدید شده است.

راه‌حل رفع این شکاف، افزایش گاه‌به‌گاه نرخ رسمی نیست، بلکه اقتصاد کشور نیازمند اصلاحات ساختاری جدی، کنترل بازار غیررسمی، سامان‌بخشی به نظام مالیاتی و مقابله جدی با قاچاق، پولشویی و سوداگری است.

هنوز از تجربه تلخ سال ۱۴۰۱ — که با حذف نرخ ارز ۴۲۰۰ تومانی و القای موجی عظیم از تورم همراه بود — مدت زیادی نگذشته است. تکرار آن خطای راهبردی، حذف و افزایش نرخ ارز ۲۸۵۰۰ تومانی و جایگزینی آن با نرخ‌های ۷۰ یا ۹۰ هزار تومانی، بدون شک موجی سهمگین از تورم را به‌دنبال خواهد داشت که نه‌تنها تمام برنامه‌های اقتصادی دولت را به‌هم خواهد ریخت، که مجدداً بستر نارضایتی عمومی را فراهم خواهد آورد؛ و دوباره بیم آن است که مردم ناراضی از زیر بار گرانی‌های بی‌پایان و غیرقابل تحمل، با جرقه‌ای دیگر به خیابان‌ها بریزند.

مبادا در دور بعدی انتخابات ریاست جمهوری، کاندیدایی منتقد، نموداری از تورم رقم‌خورده در دوره ریاست جمهوری جنابعالی را بالای سر بگیرد و آن را به‌عنوان نمادی از سوءمدیریت اقتصادی به تصویر بکشد!

در این شرایط حساس، به جای افزایش نرخ ارز، ریل سیاست‌های ارزی را تغییر دهید. برای دستیابی به این هدف راهبردی و نیل به کاهش معنادار تورم و رونق پایدار اقتصادی، به برخی از راهکارهای ۱۶ بندی که پیشتر در نامه رسمی به جنابعالی تقدیم گردیده، اشاره می‌شود:

۱. اجرای پیمان‌سپاری ۱۰۰ درصدی و الزام تمام صادرکنندگان به بازگشت کامل ارزهای حاصل از صادرات به چرخه رسمی کشور (تحت عنوان «حکمرانی ارزی»).

۲. الزام به تبادل ارزهای اسکناس و سکه‌های طلا تنها از طریق سامانه بانک مرکزی و بر اساس نرخ رسمی، همراه با اعلام ممنوعیت قطعی هرگونه خرید و فروش ارز و سکه در پلتفرم‌ها و بازارهای غیررسمی (تحت عنوان «حاکمیت ریال»).

۳. اجرای دقیق قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز و پولشویی و عملیاتی کردن سامانه شناسه‌گذاری و کد رهگیری کالاهای وارداتی و برخورد شدید و بی‌امان با عرضه کالاهای قاچاق، از مرز تا سطح فروشگاه‌ها.

۴. اعمال یک نرخ واحد ارز رسمی البته پس از تحقق الزامات اجرایی آن — در شرایط فعلی، نرخ ۲۸۵۰۰ تومان به عنوان پایه منطقی و پایدار — برای تمام بخش‌های اقتصادی کشور و حذف کامل نرخ‌های ۷۰، ۸۰ و ۱۰۰ هزار تومانی است که هم‌اکنون باعث رکود تورمی و اختلال در چرخه تولید و مبادله در اقتصاد کشور شده‌اند.

۵. اعمال نرخ ارز رسمی به عنوان حداکثر نرخ مجاز در قیمت‌گذاری مواد اولیه تولید در بورس کالای ایران.

۶. اجرای پیوست رسانه‌ای و تبلیغاتی جامع در رسانه‌های ملی، به منظور افزایش آگاهی عمومی، تبیین سیاست‌های جدید و تعبیه فرهنگ همراهی مردمی با این تحول ساختاری.

۷. و سایر موارد ذکر شده در نامه ارسالی به جنابعالی و معاون اول محترم.

در این شرایط حساس، انتظار می‌رود که جنابعالی، با توجه به شجاعت، سلامت و آزادگی که از شما سراغ داریم، با الهام از وظیفه شرعی و قانونی و اخلاقی خود، از تکرار اشتباه‌های گذشته اجتناب کرده و با تأسی به عقل، تجربه و مصلحت ملی، سیاست‌های اقتصادی کشور را از این چرخه بی‌ثمر خارج سازید.

با آرزوی توفیق

جمعی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی

ردیف	نام نماینده	نام خانوادگی	کد نمایندگی	وضعیت امضا
۱	حسین	صمصامی مزروعه آخوند	۱۲۱۵۷	امضا به عنوان طراح
۲	احمد	آریائی نژاد	۱۲۰۰۲	امضا
۳	عبدالحمید	آق ارگاکلی	۱۲۰۰۶	امضا
۴	فرشاد	ابراهیم پور نورآبادی	۱۲۰۰۸	امضا
۵	نادرقلی	ابراهیمی	۱۲۰۰۹	امضا
۶	محمد رضا	احمدی سنگر	۱۲۰۱۴	امضا
۷	حسنعلی	اخلاقی امیری	۱۲۰۱۵	امضا
۸	علی اصغر	باقرزاده	۱۲۰۲۹	امضا
۹	رحمدل	بامری	۱۲۰۳۱	امضا
۱۰	امیر حسین	بانگی پور فرد	۱۲۰۳۲	امضا
۱۱	صدیف	پدری	۱۲۰۳۷	امضا
۱۲	عباس	بیگدلی	۱۲۰۴۵	امضا
۱۳	عباس	پایی زاده یالنگان	۱۲۰۴۸	امضا
۱۴	سید محمد	پاک میر	۱۲۰۴۹	امضا
۱۵	نصرت اله	پژمان فر	۱۲۰۵۱	امضا
۱۶	جعفر	پور کیگانی	۱۲۰۵۳	امضا
۱۷	رضا	تقی پور انوری	۱۲۰۵۷	امضا
۱۸	فتح الله	توسلی	۱۲۰۵۸	امضا
۱۹	شهرین	جیانگیری	۱۲۰۶۹	امضا
۲۰	حسینعلی	حاجی دلپکانی	۱۲۰۷۴	امضا
۲۱	عزت اله	حبیب زاده	۱۲۰۷۵	امضا
۲۲	حسن	حسن نجاج صلحدار	۱۲۰۷۸	امضا
۲۳	کمال	حسین پور	۱۲۰۷۹	امضا
۲۴	سید جواد	حسینی کیا	۱۲۰۸۵	امضا
۲۵	حسین	حق وردی	۱۲۰۸۶	امضا
۲۶	علی	خضریان	۱۲۰۹۱	امضا

۲۷	معید	دوست علی	۱۲۰۹۹	امضا
۲۸	قاسم	روان بخش	۱۲۱۱۸	امضا
۲۹	مجتبی	زارعی	۱۲۱۲۴	امضا
۳۰	علیرضا	زندیان	۱۲۱۲۶	امضا
۳۱	علیرضا	سلیمی	۱۲۱۴۱	امضا
۳۲	فرامرز	شاهسواری	۱۲۱۴۴	امضا
۳۳	غلام رضا	شریعتی اندرانی	۱۲۱۴۶	امضا
۳۴	مالک	شریعتی نیاسر	۱۲۱۴۷	امضا
۳۵	علی	شیرین زاد	۱۲۱۵۳	امضا
۳۶	گامران	غضنفری	۱۲۱۸۶	امضا
۳۷	احمد	فاطمی	۱۲۱۸۷	امضا
۳۸	مهدی	فلاح	۱۲۱۹۰	امضا
۳۹	حبیب	قاسمی	۱۲۱۹۶	امضا
۴۰	فدا حسین	مالکی	۱۲۲۲۲	امضا
۴۱	بهروز	محبی نجم آبادی	۱۲۲۲۵	امضا
۴۲	حسین	محمدزاده	۱۲۲۲۹	امضا
۴۳	حاکم	ممکان	۱۲۲۴۷	امضا
۴۴	سید محمود	نیویان	۱۲۲۶۱	امضا
۴۵	علی اصغر	نخعی راد	۱۲۲۶۷	امضا
۴۶	امید	نصیبی	۱۲۲۶۸	امضا
۴۷	بیژن	نویاوه وطن	۱۲۲۷۳	امضا
۴۸	سالار	ولایت مدار	۱۲۲۸۶	امضا
۴۹	علی	کرد	۱۲۲۰۶	امضا
۵۰	رحیم	کریمی	۱۲۲۰۷	امضا
۵۱	سیدعلی	یزدی خواه	۱۲۲۸۷	امضا